

473601

5j

Auhinnatós, 1932.

第819.

Teppan, Olmar

819

1. det. 1932 Lammustatud esimese
juuluse auhinna võitluseks.

Autor: ^{flööp} ~~stus. Kest.~~ Elmar Teppan

Auhinnatöö

473601

> Millises suunas edasi?

juulus. Hes. 3310-16.

A.A

1942

[Faint, mostly illegible handwritten notes and references, including mentions of 'K.H.C.', 'T. XI', 'Vanduborse-Ruugold 1922', '1915', and '1912']

Texti tõlge.

Hesekiel 33, 10-16.

Ja sina, inimene poeg, ütles Iisraeli soole: nõuda
näaõite tui õeldes: et mine ylastumise ja mine
patud me pääl on, siis hääbume meis - ja kuidas
massime elama?

Ütle meile: kui ma elan [siis on Inna-
da Jehoova sõna] mul pole häämül öela surmast,
vaid kui öel pöördub omalt tult ning elab. Pöör-
duge, pöördage omilt kairjolt teilt, mises tahate sur-
ra, Iisraeli segu?!

Ja sina, inimene poeg, ütles oma rahvakaestele:
õige õigus ei päästa teda ta ylastumise päeval
ja öela õelus - ta ei pea silles kumistuma oma õe-
lusust pöördumise päeval ja ei või õigestis elada
oma patustamise päeval. Mõnu õeldes õigete -: sa
pead täepoolst elama - aga tema loodab oma õig-
tele ning tub ylesohut: tervet tema õigest ei pea
arvestatama ning oma tehtud ylesohutus, selles peab
ta suema.

Ja mõnu õeldes öelale -: sa pead täepoolst su-
ma - aga ta pöördub omist pattudest ja toimib ko-
hut ning õigust mõnda - annab tagasi öel päändi,
tasub rõõvite, käib öel radlusis tegemata ylesoh-
hut: ta peab täepoolst elama, mitte surema; kogu
ta tehtud patu ei pea arvestatama talle, kohut ning
õigust mõnda on ta toimunud, ta peab täepoolst
elama.

negatiivne [cf. Baumgarten, p. 78]. Ei nia ilmagiiril duat
yhteis...
Eksegus. - mitu suau...
... just tga...
... just tga...

Eksegütsioonilt teust ei yllata kuivossuunitiga. Yldiselt
yhteisulav vanatamenditku motseleuga omati autud
pevkoop erib suunil maeral Hesusi oiajooai. Su ilu-
nub juba pevkoobi algosaluis - s. 10. - s - kus prohvot kirge-
hoitjana ligiub te luda varemait kuulutusit ylespiit-
sutatud syysunde vaimalikeude negatiivsele jaelduste li-
vitevisele. Kaitlemata helise selles kaasa prohvoti eu-
se laialdane sellisulane kogemistku poljeue esulande
toelise meelolul ning vaimaldate ynes seltsena prohvot
toi maabita yllatavalt elulise ning veeue kirgepide: koi-
gis ta kaitluste ning vastausugi akmeses. Kaitvajust
tuleus takeadada, et sone ΠΝΧ [?] tuleb moista mitouygy-
sena - s. o. mitu otuselt > patt, veid just patu tagajarg,
karistus, millest hirmsamana ju eksil ise kasu abes-
tajate olul. Nii moistes on siduliselt terve salu amseada-
van. > Yleasteuise - V [?] - all looumbiult moistamus
vanatamenditku amsaamin kohelt yleasteuist jalve
kasu kodusest - arataganeuist. Euau kasusi syuniteb
PPV tapis tolgitamine. Seine tolgje > are kirvama < tee-
dub liialt jstliu ja kauge algust motest [algugi it ve-
loix naites > kuivade < ka kaob!] ja suparest asudatav
euau tapsama moistega -> haatuma < LXX tolgje > lahus-
tuma < -> ykõpõde <, millest tarvitamine eeti kules eut ei
soti siinkohal. Kysimus ise on omane igale Jalvega vait-
levali Jaakobile-tuumele, kes majestudi es on teadlõu-
tunud oma absoluutse vaimetuse - mitõne eut omati
vabandusea Tema es ei maha. Fõnuse eut vait selle
teadmise teumetus Nia teisele aarmusele: passiuosusele,
millest vaimelt yne omaseuaid joou vanatamendit.

vagadusele [cf. Baumgärtel, p. 78]. Ei näi silmapäevil olevat
 yhtä: pääsemisvõimalust - mitte luua eksili häbitava-
 susest vaid just oga eksulandi luse patlust, sillist kal-
 tavast syytundest Jahve es, millise ehk võimsama si-
 demena köitli maapagulasi Euphrati-Tigrise kultuur-
 keskuseis. Kuna aga sillise terava syytunde esilekutsu-
 jaks oli prohveti luse varemale sõnade kõike illusiooni
 ja lootusi hävitav äärituli - siis on vaevalt taibata, ma-
 gu astus prohvet- kis päale olukorra tundmise seda ka-
 himumata oskas! - autud sõnastus nel kord terava muli-
 perandusele kutsujana muutud hingide ette. Päälegi on
 yleamne kysimuse luses näha muliparandusest hoi-
 duvate teesklast, nagu seda kyle enamiku kommentaa-
 torist tub, erandina ehk Joh. Hermann, p. 214s. Lupaast
 ei saa ke peisooopi teemistada kui hyyet muliparandu-
 sil sp. patukehetusele. Su lõikaks rist vastu kiskuti
 omapärale kōmitada muutud sydamega kuulajad mit-
 te luua Jumala sõna müögahaobega - vaid neile ligi-
 da rābõkult, rāakita sydamest sydamesse. Ning see kõnulus
 algabi jārguva lausega, s. 11. su, milline vastukaaluma
 iivuse sidemisele jānetusele takas avada kõik vääravad
 muli, Jahve mulipärasele kõlblale tōle. Lõesituaalselt
 erib raseuspunni [T₁X] - mille tõlgitus täpsalt on vōi-
 mate, ent mis sisuliselt vastab vormele > inopit
 Deus, < saksax. tavaliselt: > Spruch [Jahves] < Esitõulua
 > Issanda Jehoova sõna < on omaa tõsituses päris sobiv.
 Silline vormulus praas nagu kōmitama prohvetliku kōn-
 luse jumaliku algpära & väsimule kõvale ning ava-
 ma te elustavale muli: Jahvel pole hämmel öela
 suraest, kyle aga sillist, kui õel muli häale elule
 pōõidub. Hebrua וְיָדַע ei tähenda mitte yusi eitõlist
 nullpunnit - vaid on kui eitõline termin jūdaisõlõne
 mõtleses religioosse värvinguga ning tähistab süga

ka Fahveest lemalolekut sp. & jumalatuſt = yltse. Vastukaas-
 lusk inimikku eetilisi jönde absorbeerivale süütuudele
 ning sellele liig-tümbelise arusaamisele, mis omaaegse
 sydame andestamatust nävalt jüda kesekseli päevil
 oma inimikku & jumalatuſtele = kylge poosis, esildas pot-
 vet tölisse, elava jumala lahkamatu häätatlikkuse
 isegi suurimate patuste suhtes ning kllal, kui raskimad
 karistused esinute pääl lamust. Majestut-fahveer, kes
 omaenda rahva kõrvuse pidi muudma surma ja kohtu-
 ga ning oma yholekut märku andma raskete ajaloo-
 sündmuste kaudu - susama majestut ilmutas nyyd oma
 suurust abestavale inimisydamale tehis suunas, andis
 inimikule absoluutse vabaduse pöördumiseks kuisjelt teilt
 igal ajal. See [] voolas prohveti suust affektioorse
 elvusega, mille kuulmist kartagi otse paratamatustar-
 vad s. 11^b korduvad u-häälisend ning suunivad päätäheli-
 paku fusesumma salmi lõpul asuvale retoviitide küsi-
 mustele, mille es peas laugema lõplik otsustus. Kuulaja
 astus vabanditult kurjade teude arnuvõimalisen lõppsi-
 hi ette: surm vaatab säält silma julgeimale saugarile
 ning nõuab otsustamist. Kogu järgneva peiskoobi osa-
 ss. 12-16 on üldse lõpenu esildus. Kii s. 12 on ärti otsenu
 jäuldus varem kuulutatud vabaduse püunal: kui õige eksib,
 siis ta pole enam õige ja kui õel õigust tub, siis on ta
 yli omaast õelusist. [] sinu tõlgitus on tavalise
 liigtäpuse okva - täh. ärti > rahvakaestlase; < kaaspagulasile <
 [] - õiglus, õigus - judaistlikus mõtlusviisis yltus vabaduse-
 ga, jumalakatusega. Selline mõtteärs pole kesekselil siin
 ismakordne, kuna prohvet teadlik on inimise lõpliku hirmu-
 gu absoluutsest rippuvusest Fahveest, cf. 182i ss., mistõttu ka
 võimatiku on õige hirmuangu õelana ja vastupidi. Kii õel kui
 õige olenevad Fahveest: õige ei pääse oma õigusle pretenden-
 dits ning õelale on antud larapiivõitlus vabiku vabadus. Niisa-
 ma avari kui ylele on tee õelusist õigusle, samaavar on

teisele te õigusest ylekohtusse. Fahren siluis piisab juba
inimuse pretensioonust omaõigusele - et seista õiguste hulgas.
S. 13 pöördubki prohvet selliste õiguste poole ja tükistab ne-
de ylekohtused soovid ning lootused. Frigi Fahren võis muuta
oma arvamist, hõnuangut inimuse suhtes! Antud juhul
ΠΡΤΥ omaa õiguse [nagu 1820! - cf. Käsiy, Heb.-arav.
Wörterbuch z. A. T. p. 382]: omaõigusele sisse kuulub >teenitus<
jumala es. Su võimaldab eut yleastumisi, asitades lootuste
raskuspunkti >teenitus<. Ainult üks võib olla jumalale vas-
tus sellisele endatõigustusele: >tevit tema õigust - s.o. kogu
ta hääde tegude hulka - ei pea arvestatama > ylekohtus, milline
ta sattunud, on selline surm. Selge ning lütkne on prohveti
vastus õige pretensioonile: nad müüvad kuisjatele tudele,
milline lõpevad õige tasuga surmas. Koopis olubim õigust
on eut õigale, tagaumeite seisuselt, milline käsitlusile
jumala tahtle piismas on pyhendatud peiseofi: lõppose: s.
14-16. Niinagu õige õigus võib jumala tahtest iseseisvanna
saada kuisjate tegude ning ylekohtu allikaks - niisama ouka
õle õelus eusus kauder suut muutivõimalust, kui vaid
õel pöördub auast patust - ΠΣΠΠ tuleb mõista siinkohal
mitte mitougyusena! - ning toimis >kohut ja õigust möö-
ba. Eksregubrielt võiks kysita normelliku ΠΡΤΥ] DQV N
sisse järele. Selge on, et muumalgi >õigusele< on on oma ran-
jund: kuna ΠΡΤΥ kui >õiglus< ulatub yle inimliku spää-
ri, eritis trated transseendentse tagafõlja - on DQV N selgesti
mängatavalt vthjav inimlikele koonaldusile, >kohitusadlu-
site. Omane on prohvetile mõlemate paralleelne arutus ja
erilne kui >õige< elu sisse: allus nii jumalale kui ka inim-
likele seadusile, sellele eetilisele yrgusruule, milline oma lõp-
liku formulatsiooni leab alles muutestamentlians mõtteilmas
lepitatud sydametunnistuse pulitras Mt. 1229.30. Normeli tegi-
liku sisse erilne s. 15 - millis õel annab tagasi panti ning
tasub ylekohtuselt omaudatu - s.o. loobub omaõigusest ligi-
mish suhtes ja >käib elu seadlusis< - s.o. allub kogu oma

elus tähtselt jalavest määratud madusele, Floral. Sillule
 alludes ta allub Jalove autoistudile ega tu yllekohut ja
 ta tu viib vastu õigile olusole, hõnuangule: ta peab töö-
 poolust elama - millist väidet nagu kinnitaks isult mõte-
 paratamatu, ent siilselt hästsobiv $\Pi \Delta$ - $\frac{1}{2}$. Kuni ja tulla
 kävad ei tohitud eksida sellist lootust kuuldes. Tõsi kogu
 ta mineviku - tehtud patud ning ängistav süsteme Jalove õig-
 lase põlga^{us} - need osutuvad arvestamatutes, olematutes, nõnda
 et >purpurne sygryy< Jalove otsatus halastus muutub iga
 pöördum ja >kohut ning õigest müüda< toimija ymberrval-
 gus kui luui;< [Fes. ijo]: selline peab tööpoolust elama, selline
 on >õrli< toimides avanud tu Jalove abistavale halastusele.
 Alles lõpul, Jumela armu tähtselt avanemult ilmutab ka
 prohveti sygavaim peisooopi läbib amajoon: igaves
 on vastutat Jalove es selle list, mida ta teinud või mil-
 lised tul ta käinud.

Homilutõline rakenduste.

Homilutõline rakenduste peab orgaaniliselt nälja
 kasvama perisooibi esuse keskmõhest. Viimase formu-
 leisumise ent tuleb hoiduda fantasmionidest ning igal
 juhul arvestada seda ajaloolist tõepust, millest teust
 on võrsumud ning mõlins ta võibolla isumakordelt juma-
 luse tõdesid inimusele avanud. Sis mõtus ei tule perisoo-
 pi millalgi vaadelda lahtõrbituna temist omaitu täis-
 lisea. Arusaadar, et iga perisooop erib omaelise midu-
 yatluse - ent tavaltisiti pole nad oma ymberruse kumegi
 antatud mosaiigis - veid seisavad värvuselt alati tratud
 yhtesulatuses, mis tule paratamatuse selle terve juma
 tunduse, millel liiguvad antud yksipildigi mõtew.

See ei tähenda aga, et hoidutud peaos arvestama lühem-
 kriitilisi kriititsid - niisuguse Hesse'i suhtes just
 tavaliselt väga tagasihoidlik ei ole - kuna ju viimase
 kõik elatusse kui ka elatistesse teevad jäävad teoori-
 aals, koguni väga põhjendamatult aluselt; siin on ka
 bioloogiliseks sageli. Hoidutult tuleb käsitleda kirja
 niisuguse ta meel antuna on, kui autorit, mis peab
 usulisele oma omi arvama õiguse. Mõnes teos, mis kir-
 dele on, et mis omi: kysimusid tekitab, tuleb käsitleda
 kaardmatult ning püüda sellele vastust leida.

Hesse'i juures üldse - et ka käsitledava perioodi
 suhtes ei - ei saa mõelduda ühest >taustavast< oma-
 juurust. Teadupärast on ju Hesse'il juus neid prohvetid,
 kelle eelised orientatsioonid ymbritseb immanentsus ja
 kultuurisus. Tänapäeva usulise mõtlemise võt on
 tunduda sigavana ja anda põhjust Hesse'i alahin-
 damisele. Siin on meenutatakse kaks asjaolu:

1) mis ei tarvisegi eitada Hesse'i kultuuris- imma-
 nentset eelrad. See on täpselt prohveti tegevusaja eri-
 tusest ja ka kuulutusmõnde vajadusist. Oli ju eksulaude
 valusamad usule kysimusid just kultuurisus: Je-
 rusaalenna tempel oli hävitatud, usklikud isegi vene-
 meid selale deportitud. See tähendas et usklikule
 juurde omi samapalju, kui üldse mahajäetust ja
 eemalolekut jahveest - kida ju vanatestamentlik arusa-
 mine nel hilisema ajani köitis Jerusaalenna tempeliga.
 Arusaades, et Hesse'il samuti sellest kysimusest kaara-
 tud on, nagu ta õnnitud kaaspagulane. Tähtis ei ole, mis
 kujul kysimus Jerusaalenna järele elav on, vaid et ta elav on.

2) name ilmas pitama, et nii Vana Testament kui
 ka uusid ta kohad lõpliku selguse saavad alles Nue
 Testamenti valguses. Nii immanentsus ja kultuurisus kui ka
 poolse Hesse'i eelrad ei ole - omi seal ta oma õige,

jäänute tundus suundus abastusse - jahou siha ja
 mulitus lasus raski koormana nende peal, rippus kui
 lohutamatus pilv nende yll. Päämiselt neid kõnetas
 prohvet. Päämiselt nende süttunud pygab prohvet
 talle omae hingehõõtlase kalduvusega taistada lastu-
 mast passiivuse, lohutamatusse passivisismi. Otre vastu-
 pits: surama jahou, kus vägev oli karistama omu val-
 latuid poegi, surama jahou on vägevam neile oma
 otsatut armu ja halastust ylls näitama. Surmuse kysi-
 musel, kus sisab omaenda võimete nullpunktil, on
 jahouel ylls vastus -

> Jumala mulepäralind ohvrid on rõõmud
 väim; ususus peentud südaud ta ei laida < Ps. 51.19.
 Milline armutäius avabus sellele > patludes häivastel-
 eut omeli. Mue eli jäme kysimisele inimisele! Yksus
 mitte häbalada ega tegevustu olla! Näid ka võõramas-
 te kultuurimarkooside häbaohus püsita trüüt jahoue
 seadlusis - : su tagas öelagi õndsuse.

Nõõrtame täievalt kesseiveli sellis valguis. Suur
 kysimus, milline prohveti kuulutus põhjustab, astub
 temana kõrgemale kõrgist muut mõttekäigist: kuidas
 massime elama? Millised kummal edasi võõrama - elu?
 Sul kumbil in kysijama pükoob: ete sists ta muu-
 tub hõimulitõrult elartsus, sundab rakendada jut-
 lustaja kui ka kuulaja mõtteid Jumala talite otsu-
 gul ning avama silmi nende reaalsite tude tunne-
 tuisile, mõllisid meile on avanud kõrgivägevama suuse
 suur halastus. Ent neis astume juba yll vanatasa-
 mentien kysimustien piiride ning liame lõprien lakeu-
 tuse Mues Testamentis, mille kuulutamise ja ka hõimula-
 di paaylisandma vanatistam. teusti kasutamisel oon
 on märgitud. Sillele vastab ka dispositioon.

Dispositsioon.

Töömõistus > milline tunnus edasi? < ei mänu jut-
lusele mingit kohta kirikuastmas, olgu: et Eismachi
peirsoofis su teust on asutatud 5.-le epifaania pyha-
päeval. Samakästi - ja võibolla õugi su elistatavam-
sobit juttus adventpyhapäevia.

Tööri vanatistamendib iselaad pöetus selles, et
ta otsust ei anna lõplikke lahendusi - vaid ymus
pääsks esile teatud hulga küsimusi, andis hoiulevite
võimalusi pöörduda teusti ajaloolise foorile vasta-
valt olevimeelugi palge läbilõigite jaoistlenuisel, millis-
tile lõpliku harruooia sp. disharruooia peab andma
hinnang utl. seisundilt. Otsudele vastavalt on ka jut-
luse ylmisõitus: pööle teemale - käesoleval korral teema-
na sobivaks ositunud kirjasaual - vilijava mõuupõ-
dilis sirsijukatus

I osa pygub liita põlijendust teemale, esile tõsta
selle vajadust ning toovitada ta penatamendist.

II osa viivab prohvoti sõnastuse põlijal vil. vastust
võlbatud küsimutele ja

III - kokkuvõtliku lõpposa pygub õsiva lõplikku,
inimust täiesti rahuldavat lahendust Ilue Testamendi
valguses - suundudes siin õiti kuulutuse tulijummi
Jumma kristuse näol.

Juttus.

> Kuitas prame siis elama? <

Su küsimus ei oleud mitte yksi Husekile argute Babylooniase raugi: niidud israeliitike küsimus - vaid on ka tänapäeva küsimus. Eka ja jälle tuleb inimesel läbi Mada niid olukordi, kus kogu elu ja olemine näib muutuvat otstarbituks nähtendikes, kus nagu ei munda enam niivõta nähite sivist ega tunnetada nende mõdet. Tänapäevane ajaluk toob siit ning säält sündmusist kirjeldusi, niilistü alla asitaxid mullodi küsimusmärgi; - ent niilistü on omuti - : tõde. Kolab uskumata, et meil, 20. sajandil - otsenü pikeres kõrgile kultuuri tasemele - sureb inimesi nälya! Et tööstussaadusi ei saa enam rahvistada tarvitajate puudusel - ja omuti on tarvitus suurem kui varem - võkute töötute ning abitudete näol, kus omuti kõik küsinad:

> kuitas prame siis elama? <

Sündmusi laiemalt haaratud olliud küsimusmärgid tähenevad. Riikide ja rahvastevahilised lahkhelid pole kaugeltki kadumas - vaid - poliitilise talva idelõude rüüstamise vaatamata - tähenevas. > Sõda < ripub vältimatuult hirmutava varjuna paljude sydameil, kus tunnuvad olukordi ligemalt. Ei pääse rahva ning riigiolu juhid samast küsimusist:

> kuitas prame siis elama? <

Sellisama küsimuse vastamatuse surre all dab lõpkes kogu tänapäeva vaimeelu. Elu niinasid küsimused leivad sama ebakindlaid vastusid moderniste traditsiooni suust kui siva teigid kaugid ulkristluse ajal elutsenud mõtetargad. Ja siiski on traditsioonid

tulvot täis kõrge mitmekesisemad tarkust!

Ei ole algaval rahul ega viimuse: jääb läbi aastatuhandete püsima suur, vastamatu kysimus -

„Kuidas pame siis elama?“

Ent põgeneda elava Jumala eest - see tähendab kahtlemata ei tunne paljud tänapäeval selle kysimuse väärtust odavalt. Ent mid on siis poolikud inimesed, kes pole muutnud kiiresti pikku hinda meie sygavusse elus, mis algapäeval sulatus jäävad. Ei ole nende sydameil olnud tarvete kysita elu nähtuste mõtte ning soon järel, ei sageli sellegi järel, mida omaenda hingus juba aastaid varjatakse ja mida ollakse harjutanud enestega kaasas kandma kui omaenda paratamatut varandust. Arvult mitte kysimusi, mis võivad rahuldest syguitada! Arvatakse nii põgeneda võivad Jumala eest!

Põgeneda elava Jumala eest - see on tänapäeval osalt juba varjatud parool. Kõiki võimabikke teid kasutatakse selle hullulolge huppe sooritamiseks, et vaid vältida elutõusust kõitamisest, vältida igat võimalust siia kuni ymbritsevat kysimust nägastõuku - et rahul elu mõni meist ei jääks kogemata mulde ja ei hakanaks rahurooviralt valustama meelde õid, raskeid mõtteid. Kyll tyhjendatakse selle hädaohu kartuses nii traditsioonilt kui ka traditsioonilt elukaikas vapist viinast paremaid aastais ning hävitatakse noor ja väärtustite elu tyhida algade vältis. Kirjeldamatule kõrgusile tõusnud inimese naudingubõime hävitab kõitiste ja lokaales enam, kausjalt enam, kui seda vaja lähene terve maailma töötute ning näljivate abistamiseks. Ent täna me prüskaja on juba muutunud selle sõbra, kes lõplikult ohvina oma elu viimseid hetki on vutmas

kusagil harglas või hooldusarutis. Nii hävitab > elu-
 perikouki, paiskab isatuid-emauid lapsi tänavale-ry-
 hiiskonna < kasvatada, surmab emaarmastuse viimised
 sädemed, kõndumata sellist armastusist ning haatavasti-
 kusest, mis peaus lõpmist kõitua teiega. Nii põgeneb
 inimene laial, avarat tul - Jumala eest.

Ent põgeneva elava Jumala eest - su täheleandab
 sattuda IbaJumalate teenistusse. Ei oleud Jisrael niilal-
 gi Jumalata - kyll aga teinis elava Jumala asemel
 arutiti mõud IbaJumalat - kas või kulturasica näol.
 Ei ole ka tänapäev jumalatu, nagu sageli arvatakse
 nägivat. Pool alatahtlikult kumandab elava Jumala
 eest põgenev inimene mõud IbaJumalat, yvõisik vil-
 line su ka poleus, pääasi, kui ta kas või hukkuni suu-
 dab varjata omaenda isiklike soovide tahtsutamata
 tõelistustel. Mammou valitub eranditult kui vgrst
 maailmas kõnjal ning igayhe yle. Tema lubadused
 tunduvad oma soovese uppunud > minna < kõrvale suure-
 mad yllgi teie töötusist: ei tarvitse neid uskuda ega
 neid kui > ideid < kaunemat aaga kypseisusis pääs kauda:
 sulle jumaluse avanev syli jagab õnnistust otsesmaid,
 lubab täita soove suuremaid pisemari tähtselt. Ning
 mis poleus temale võimatu? Armastust, sõprust, usal-
 dust ning lugupidamist - kõike pakub ta kyllusis, kõu-
 lemata meist, peult sõnneist võimalusist. Tema paub
 liikuma massid, äratas ylis rahvad ning koraltas
 riikide läbikäimist magusa rahulubadusega huultel.
 Niijouid ja niijouid loimutavad igapäev haruldase
 tundeusega pyha kultust tema volkites templis,
 olgu need börsid, suurpannade apuatsivõuisaalis
 või turuplatsid: kõnjal lõpuks lauldakse hymne
 kõrvalele kulturasicale otse imistamapaneva tou-
 buse ning mystikaga. Ja mis ei peaus inimene

jalumatuema kõigest süsugusost, misle vastu rinde
tooma ning kous teistega minema sulle, vägeva
ebajumala teinistusse? Lõpuks on nii kaarav, kes
mängid nii paaluvad, et ei tule kellelegi mulde
kas või hitteus vaadata tagasi.

Sulle vägeva ebajumala kümal rita teisi kut-
suvad põgenemise-istumist. kõik nad töötavad ainult ylt,
mis võimeline on istumist liigutama igarugonis olu-
koris: nad töötavad omaaavide täiendus talupidamis-
võimalusis sylvameraha, misse julgevolekut. Ja kes ei paks
seda ikaltama ajal, mis tulvil täis plahvatavat hür-
mu ning ymbrikunanguid? Su oli põljes, misse fina-
el mõtketas põlvi Paali no ega oluud praegse ystki,
kes poleus oluudanud võõrale, must ning kivist
inimline saavide kohaselt misistardatud jumalusele.
Finael muutas elava Jumala - ent ei elav Jumal
muutunud Finaeli. Finael muutas omaenda lauliku
surematud sõnad, et ei ole maa pääl ega talvas pai-
ka, kuhu ei suudaks tungida elava Jumala vilje:

> kuhu maan ma minema sinu vaimu ist?

Ja kuhu maan ma põgenema su palge ist? < P. 139.

Tema silm valvas inimuse pääl ka sellal, kui eba-
jumalate pitekkus kindlaminis ning vändaminis vajab
inimuse silmi, ning kui istumise ei tra, kes on Ju-
mal. On alanud inimuse võitlus olematuus tunnis-
tatud Jumalaga eli ja surma pääle, mis ent
paratamatult ka Jaakobi sellist välja toi ykusus
vigarstatud püksaga. Ning sellisus võitlusis kõntab
elav Jumal ise põgenevat istumist, paus ta rei-
satama tul ning sumib ta tagasi vaatama põge-
mitud tee armitsude. Sageli tabab Jumala vilje
istumist mõnes ilukogemuses sellise puhastava ja
mulumärkusele toova valjusoga. Võttud see misse

hulgast teavad jütustada selliseid elukogemusi, mis
 läbi nähtust ei vaagita kullaga. Ent sageli peab
 Jumal suu tähtsana hoopis võimsamat kätt. Läbi
 suurte ajaloo-sündmuste kõneleb siis Jumal riikide
 te, riikide ja rahvastega. Suured pöörded ajaloo-
 revolutsioonid, riikide ja rahvaste hävitused miti-
 kute sõdade tallurmeil: kõigis neis sirutub Jumal
 la käsi põgenema võimuse järle, kaarab ta enese
 vägevusega ja surub ta sisse. > Mida olei Jeesus-
 us, sinu Jumal. Sul ei pea tsi Jumalaid olema mõni
 kõval - su on sellise sündumuse teema. Oli selle
 muustanud Jumala lemmikrahvas Iisrael. Võraste
 ebajumalate lubaduste nimast äratas taganenud
 mitte isegi proletariaat hoiatuseks uluvalt ajal-
 veid yus te ajaloo suure pöördeline muudus. Alles
 kolme aktiina, võna kultuurriigi vaigus väis
 teinud sündumustest süsinus:

> mis rüüstamisid ja mis patus on mis
 pääl, me hävime mis. Kuidas peavime siis
 elama? <

Elava Jumala tuline vaade oli tabanud maapagu-
 laste sydameid. Ent elava, tülise Jumala us on rai-
 misel veid yus te, yus võimatus säilunud:

> Sinu, sinu vastu yuspäevis ole ma patus-
 nud, ja sada, mis su ilma us paha, ole ma
 teinud <... [Ps. 51:6].

Muldetu ahastus pääskab inimese põrmu selle us,
 kus oma igavese põlgu ette on seadunud kumardama
 kõrgimatei kuningast, kangelastei taganenist. Sellil
 teemel kõneleb Jumal ka tänapäev. Kuid pole mu-
 nenud ligema minimeer mõtlemapanevad sündumused.
 Paljad neist kaanatuina kaotavad elujulgeusi. Pissimis-
 molaime viny lohistamatus, millele evsti ka mis ja

ylle tänäpäivä vämmelu tahtuma osa yllä valitsub, on
 hirmumad sydamele sageli taandatursele moorutades
 tema -> sinu vastu ynspäivis ole patustanud < kbas-
 tus. Meid igagyt on haaranas kultuurebajumalate
 väikesas teuristus, töötuse, mis lubavad niile hit-
 elist löba iges vajjundis ning mis meid muütada
 pygaved kordvale patustamisle elava Jumala sad-
 luste vastu. Ning siis tume ahestava, hirmuolova
 sydame viimase kysimuse valusad töisust löikamas
 ka mis endis - : kutas prame mis elame < kysime,

> kutas prame siis elame? < ja?
 kutas mis kysime, mis ja kutas mis vämmelu
 on Jumala vabast II.

Jumala vastus sellele alalisele kysimusele on saanu-
 ti pypiralt yns oleud - Hiskuneli päevist tänaseni:

> Mul ei ole häänne öla surmast.

Susama Jumal, kes intumse eusele abistab - ei
 vaugista teda ebajumalane ega see teda ka paljutööt-
 vate lubadustega. Lühtrane ning kaineana sõnastab proh-
 vet Jumala tahte, mille põlyjal öelate tud lõpevad
 surmas, õigite omad eut elus. Ent ei tohi unustada
 yll sellise saduspärasuse seivat Jumala tahte vii-
 mast sõna:

> Mul ei ole häänne öla surmast.

Jumala majistustõikus saab selles hoopis nune
 vajjundi. Ja sirutab ise kae abistamisese kokkumisele
 maapagularile ning kutsus neid yll maha jätna
 seisid teid, mis surmale viivad ning võtma vastes
 sida võimalust, mille Jumal valmistanud selliseid
 pääsmisens. Alitatu seisab nune vabaduse us: võit-
 ja on jätnud vaugile võimaluse ise toimimiseus. Ja
 iga vabadus nõuab aktiivsust. Ega vabadus ilmutub

aktiivsus, millise sisustavad hääd, õiged teod. Niisama kui vangistatud maapäevlaste hinged võimastusid võõrapärase kultuuri toreduses - niisama ähvardab neid teine hädaaht: tegevusetus, passiivsus. Ka minu arv kysib järgist tõusva tungivusega tegude järel. Nüüd ynsi yhisvõimade avaldus ei tuntu puudust õigete tegude järel - vaid sulle all kannatavad ka minu kirve ja kogudused - minu kodud ja minu õigused ise. Jumalast antud vabadus sisab minu us ja meie kysites > kuitas prame minu elama - kysime, kuitas taitame minu selle vabadusega?

Kui me kysime, kes ja kuitas meid võimata on Jumala vabadust kasutada häins tegudus - siis juba selle kysimuse olemasolu võljab selle, et ei ole kõik korras. Ja kui rahva ja riigile jähid nõutult sõnad olukorrale us ja ei tea, mida teha - siis on pigem kysimus kysida, kas yldse tahitakse teha midagi. Lõputada käsi ning vabandada olukorraga on siin kohal sobimatu - nagu ka muigajgi. Võibolla salaja sydame pühjas lootame oma õigusega Jumala pölgu eest pääreda: oleme oleud küllalad süüesed, killedele palge yhelgi väsimata ette hista, oleme taitnud oma kokkustisi Jumalale vastu konabalt maksetis igastereit kirsemanse ning vahel võibolla aega leidnud kirseanegi astumiseks. Ja usume nii, nagu oleme sellega kõik korras. Ent:

> õige õigus ei päästa teda ta yhastumise päeval.<

Ou siis täiesti kõik see väline, mida meiti võibolla nõuab kirve ning mida oleme harjunud aspekteerina perekondliku traditsiooni, konda, pühjel - lõpuksult täiesti Jumala staatuste taitumise? Või tuletagem meelde Jumala nõude ka sulle:

põhjustab >arusaamatust< hävitustööd yhisloomas- ja
kui teame endid mõningaid selliseid >arusaamatust<
olevat - oleme siis oleud või tahame olla esimesid
sirutama käsi lähenduseks?

Oleme lõpus sygklasid Jumala es ka vähemate
käsude tähtsuse. Aga ometi sob Jumalile vabadus
meid vastusega selli ust, kiitab me seda kasutama.
Sest Jumala es ei maha min teined, min õiglus -
min parimadki teod on Jumala es viirusse lii-
nangu haigusse nagu haiganeid teelus. Ent see
ei tähenda veel, nagu peaks Jumalat austar kaduma
tegevusest, suundume mingie niyristluse tul ot-
sima õigest Jumala es. Jumal tahab ka min väi-
kest, võltsat tegu - ja Tema ei saa min võimalust
etu, et min need lähendama praksume - lõpultkult.
Jumal ise kõneles prohveti läbi muutud maapege-
larile ja tulitas min muude nende kohustusi ypo-
teisi ja Jumala vastu, hoiatas neid suundumast
õrgelt tulla kõvale, kaudu väärde teude tungimast
pyhamusse, millesse rüb yus tu ning mille ei
valitse inimene take - vaid elav Jumal ise. Yheses
kokenematut allumist Jumalale kõiges sellis, mis on
läini võimatu inimliku jõude - seda nõuab prohvut.
Sääl, kus lõpeb inimlike tööjõud, kus ilumevad hää
takü püüv - sääl tõotab Jumal ise oma piinama-
tu väega, aulis jõude kauduvisus ka inaktiivile vaugse
se häbitavust ning võitluseks kõigi muhtavate ebajy-
malate vastu. Seda jütustas prohvut muutud ja tyg-
tundest kooamatule, kes ei teadnud, kiitlas pyrista,
slaba. Tema teadis, et Jisraelis Jumala take piti
täiuseni maksma päärema ning et õige inaktiiv piti
arvustamatult usaldama Jekoonat, slavat Jumalat.

on minde oadumud - ja süglaant on minde ka enam

III.

Sama tahab prohvet öelda meilegi täna. Ta tub
meid teadlikuks selles olukorras, milline meid ähvar-
davalt ümbritseb ning otskui nägematu sügäp-
meid lahutab elavast Jumalast. Ta tahab meile näi-
data, milline mõtetus on põgeneda Jumala eest, kes
kõike teab ja näeb - ka seda meie armutut põgenemis-
katust kõrgi ta paljude põlijutega, häbedega, mis
meid kui sügäsi Jumala pilgu eest eemale kiiruvad.
Aga vae talitsam prohveti kuulutus on see, et Jumal
pöördumisvabaduse on jätanud meie - öelate - kes Tema
eest varju otsides igapäev rohkesti patustavad Tema vas-
tu. Ja me nägime, kui pisut on meie endigi igapäe-
vane elus seda tõeliselt hääd - olgugi tegudes maa-
ilm avar ja vajadusi enam kui kunagi enne. Sellist
munnikust ei näta yll lõplikuks lahendamise ka prob-
vete kuulutus mitte. Ei aita olukorra muutmises
ta põlijute tundmine ning ka Jumala noolest tabe-
tu sydamepõltsava võib suurepäraselt ravida vahas
askeldusrohkus. Meie syda võib eest rahunuks jääda
kõrgi vellele vinnastuvakendele vaatamata. Sydä-
melmunnistuses elustunud kysimismärgi kaotamises
pole piisavad meie algatatud rynnakud: nende poe-
tikas ja püüdlus saab komistuseks.

Aga ometi võime meie yllida enam kui prohvet.
Seda, mille sõnastuseks kutsumugi prohveti sõnadest ei
piisannud - seda on Jumal ise algade täis saades
lasknud kuulutada inimestele oma poja, Jeesuse Kristuse
lõhaurseamisi, kannatuse, surma ja yhtõnusemisi ta-
bi. See, mida prohvetid ootasid ning millele olid ootu-
sis sunnatud ulnenud põlvete igatsuvad pilgud - see
on meie saadunud - ja suurepärasest on meil ka enam

kuu prohvetliku kuulutuse ääritules kysimustega va-
vataid sydame tunnustus, enam kui käsi ja prohve-
tid. Sepärast Jumala meid nõutades läbi ristatus
syndumise me teame päästet kõrgust kaudu Jeesuse
Kristuse.

Jumalakysimus on meie Kristuskysimus ja kui
elu meid on haaranud oma ebasõbralikkusega, meid
põlles lummehelbena tundelooas yllist võimalusest tei-
se ja kui me ludi võimed on laugunud võimetuste
yrygelluseni - siis teame, et

> meie haigused on ta eene peäle võlunud
ja kõik meie valu kannud. < [Jes. 534].

Selles on ta saanud meie > tees, töes, elus; siin
meie sinu ainsa teavajana sulle Jumala viha alt
aruu ja halastuse asadele, kelle võimas käsi meid
pauki kysime > kuidas peame elama? <

Aga siis seab ta meie tees, tähtsamast kysi-
museni: > keda teie meid ylliti olevat? < Vastuse lei-
dis sellele Petrus - ja vastuse leiame sellele kindlasti
ka meie:

> Sina oled Kristus, elava Jumala Poeg. < [Mt. 1612]

Anden Jumal, et ka meie elukogemused meie
selle ainsa vastuse jäule vajadesi pööratakse, et siis
Jeesuse Kristuse jäule käes igayhe kohta töes võime
saada Jumala töölus:

> ta peab tõesti elama, mitte surema. <

Stamen.

Auhinnafós

473601

2